

Referat møte vedrørende referanseområder til marin verneplan

NGU i Trondheim

21. august 2019

Kl 10:00 – 16:00

Deltakere:

- Tom Hanssen, Fiskeridirektoratet region Nord
- Mira Bolsøy Aasjord, Fiskeridirektoratet region Nordland
- Eli-Kristine Lund, Fiskarlaget Nord
- Pål-Buhl Mortensen, HI
- Hein Rune Mortensen, HI
- Elisabeth Karlsen, Nordland fylkes fiskarlag
- Erik Norvoll, Andøy fiskarlag
- Jan Henrik Sandberg, Norges fiskarlag
- Sigrid Elvenes, NGU
- Jan Høst, NGU
- Reidulv Bøe, NGU
- Inge Berg, Fylkesmannen i Troms og Finnmark
- Åsmund Andersen, Fylkesmannen i Nordland

INNLEDNING:

Møtet ble innledet ved at Reidulv Bøe ønsket velkommen og fortalte litt om NGUs organisering og virksomhet. Spesielt ble arbeidet med nye marine grunnkart trukket fram.

Deretter var det en kort runde der deltakerne fikk presentere seg og si hvilke forventninger de har til møtet.

Inge Berg orienterte om verneplanprosessen i Andfjorden og arbeidet med å komme fram til referanseområder for rekestrål, bunnestrål og snurrevadfiske. Fylkesmennene i Nordland og Troms fikk i 2017 i oppdrag fra miljødirektoratet om å utrede et marint verneområde i Andfjorden. Det ble varslet oppstart av verneplanen i 2018. Som følger av faglige innspill fra forskere hos HI og Niva om store naturverdier like sør for utredningsområdet har fylkesmennene utvidet utredningsområde. Innspill fra Fiskeridirektoratet og Sjømat Norge gjør at vi også utreder et redusert utredningsområde, der Selfjorden tas ut av verneplanen. På grunn av verneplanens størrelse må den konsekvensutredes. Fylkesmennene holder på å slutføre utarbeidelse av forslag til et utredningsprogram for konsekvensutredningen. Forskrift om konsekvensutredninger legger en del føringer for utredningsprogrammet, blant annet at relevante og realistiske alternativer skal beskrives.

Berg fortalte videre at Fiskeridirektoratet og fylkesmennene gjennomførte et utredningsarbeid i 2007, med blant annet møter med de berørte kommunene og fiskerne. Da ble det kommet fram til to referanseområder for rekestrål, et referanseområde for snurrevad og et område for både snurrevad og bunnestrål. For å imøtekomme føringene til innhold i konsekvensutredning lanserte fylkesmennene tidligere i år flere alternative referanseområder til utredningen. Utvelgelsen ble basert på kandidatombordene som ble lansert i 2007. Her ble det lagt vekt på at områdene skulle ligge i kjente fiskefelt.

Fiskarlaget spilt i etterkant inn at referanseombordene burde legges utenfor etablerte fiskefelt for å unngå konflikter med fiskerinæringen og at sjøbunnekartleggingen utført av NGU gjør at det skal være mulig å finne fram til representative referanseområder med lik sjøbunne som de etablerte fiskefeltene. På bakgrunn av dette innspillet har fylkesmannen utarbeidet flere nye alternative

referanseområder. Møtet har som formål å velge 2-3 kandidatområder for hver redskapstype som skal følge utredningen videre.

Jan Henrik Sandberg oppsummerte mulighetene med bruk av NGUs sjøbunnskart og fiskeridirektoratets sporingsdata fra fiskerfartøy for utvelgelse av relevante referanseområder uten vesentlig fiskeriaktivitet.

Hein Rune Skjoldal, som i sin tid ledet det rådgivende utvalget for marin verneplan, fortalte at verneplanarbeidet har pågått i over 30 år nå. Det startet med et utvalg på 90-tallet som hadde som oppgave å finne kandidatområder. Dernest kom Brattegard-utvalget med sin innstilling i 1995 som grunnlag for den etterfølgende Stortingsmeldingen «*Vern og bruk i kystsona*» (1998-1999). Denne stortingsmeldingen la to viktige føringer for det videre arbeidet med marint vern: 1) Vurdere muligheter for kombinasjon av bruk og vern, med vektlegging av «føre var»-prinsippet 2) Vernet skal ikke være strengere enn det som er nødvendig for å sikre verneverdiene

Skjoldal fortalte videre at intensjonen til referanseområdene var at de skulle kunne brukes i forskning og overvåking for forvaltning både i og utenfor verneområder. Man skal kunne sammenlikne status og utvikling i påvirkede og ikke-påvirkede områder. Forholdene må derfor være like og sammenlignbare i et referanseområde (hvor en aktivitet ikke er tillatt) med områder hvor aktiviteten er tillatt. Momenter som er viktige ved utvelgelse av referanseområder er:

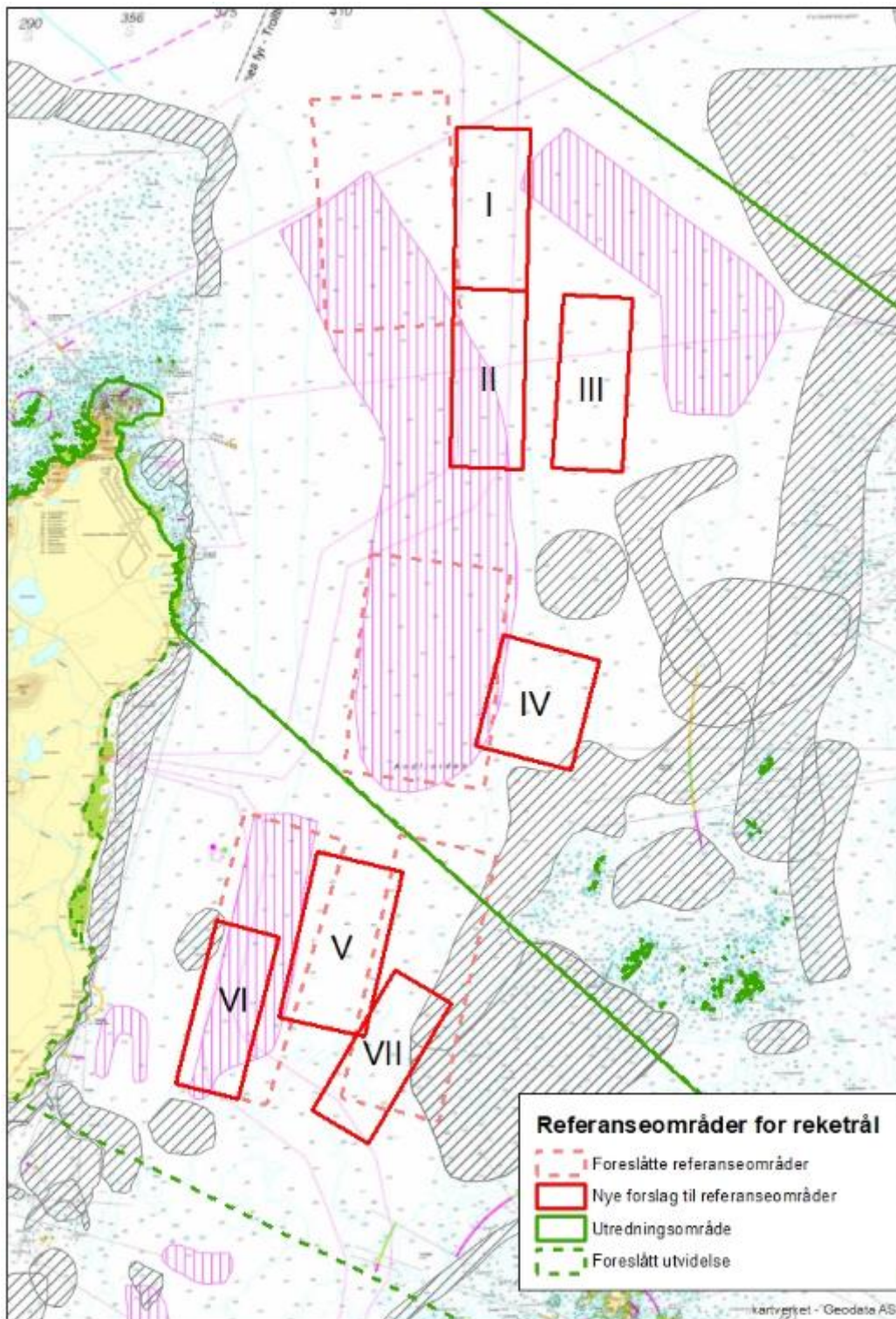
- Undersjøiske naturtyper
- Størrelse på referanseområder
- Buffersone
- Strømforhold
- Minst mulig påvirkning
- Utenfor og innenfor 4 nautiske mil
- Helhetlig vurdering på tvers av områdene
- Tilnærming

Skjoldal mener at hensynet til å ivareta et visst mangfold gjør at referanseområdene må ha en viss størrelse. Referanseområdene må også ha en buffersone til områder med aktivt trållaktivitet på grunn av oppvirvling av slam.

Åsmund Andersen presenterte kart over de ulike forslagene til referanseområder for henholdsvis rekefiske, bunntrål og snurrevad, samt bunnkartene og fiskerikartene som lå til grunn for utvelgelsen av disse. Dette ble supplert av Tom Hansen og Mira Bolsøy Aasjord som presenterte AIC sporingsdata fra områdene (Alle båter over 15 meter har AIC. Det er frivillig for båter under 15 meter, men mange har det likevel).

REKETRÅL:

Forslag som ble drøftet:

Drøfting:

Fylkesmannen mener det er ideelt å velge ut tre kandidatområder for referanseområde for rekefelter, hvorav to i nord og et innenfor den foreslåtte utvidelsen av utredningsområdet i sør. Rekefelt I og II berører så vidt hvert sitt rekefelt. De er lagt langs kabeltrase, da dette ble nevnt på tidligere møte som område som ikke er interessant for fiskeri. Fiskeridirektoratet region Nord mener imidlertid at

sjøkabler fort slammes ned på slik bunn, og at disse i liten grad er til hinder for utøvelse av rekefåring. Andøy fiskarlag mener område III og IV er mest aktuelle siden disse ligger utenfor kjente rekefelt. Sporingsdataene viser ingen eller liten rekefiskeaktivitet ved rekefeltet øst for Andenes de siste årene. Bunnkart med høyere oppløsning viser at rekefeltet følger fjordbunnen og felt I, II og III ligger på hellende terreng. Det er usikkerhet om de er representative.

Det vurderes om felt I bør justeres i nordvestlig retning vil det ligge på samme fjordbunnområde som rekefeltet, men samtidig ligge utenfor det registrerte rekefeltet. HI mener referanseområdene er alt for små, og bør økes i størrelse. HI mener at man må vurdere strømretning for å si om felt IV er relevant. NGU bekrefter at alle har omtrentlig samme type substrat.

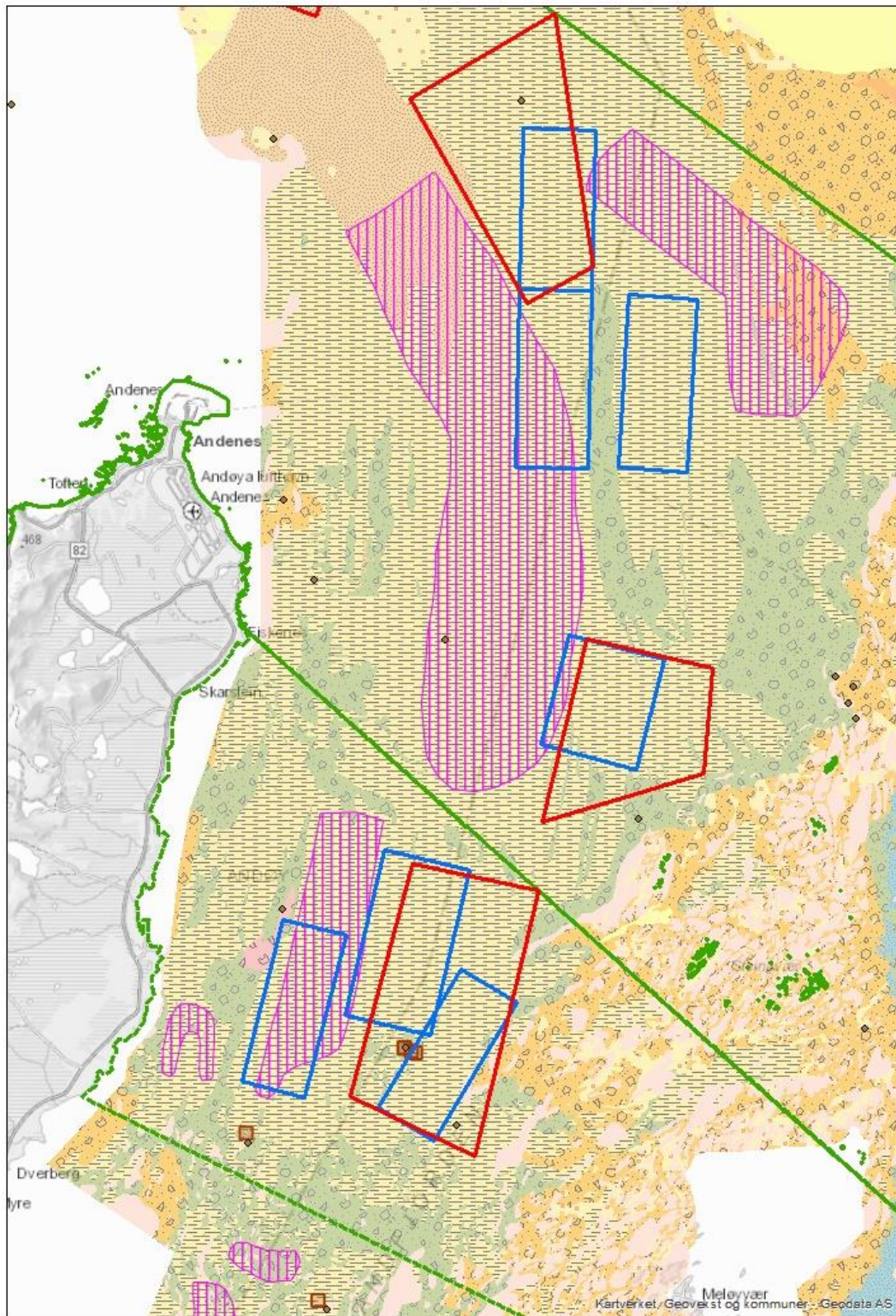
HI mener at referanseområdene med fordel kan ligge innenfor de etablerte rekefeltene. Rekefeltene er knapt brukt og har derfor god referansestatus. Et slikt valg vil større grad sikre at man velger et referanseområde som har funksjon som rekehabitat. Selv om forslagene til referanseområder har tilsvarende substrat er det ikke sikkert på om de faktisk fungerer som rekehabitat. Strøm og temperaturforhold er også av stor betydning. Norges fiskarlag mener at det finnes gode rekehabitater også utenfor etablerte rekefelt.

Feltene VI, V og VII blir diskutert. Det ses på muligheten for å kombinere et referanseområde med beskyttelse av en eller flere forekomster av bambuskorall i området, uten at konklusjon trekkes. Fiskeridirektoratets regionkontor og Andøy Fiskarlag ville i utgangspunktet ikke ta stilling til referanseområder her, da de generelt er mot utvidelse av utredningsområdet. Dersom det likevel skulle bli en utvidelse av verneområdet, vil ikke forslag V, VI og VII til referanseområde for rekefåring være særlig konfliktfylt. Andøy fiskarlag støttet denne vurderingen.

Nytt forslag som er tegnet basert på drøftingen (Se røde avgrensninger):

Basert på drøftingene har fylkesmennene prøvd å avgrense tre alternativer som skal inngå i konsekvensutredning. De tre alternativene mener vi har liten konflikt med fiskeriaktivitet knyttet til rekefåring og snurrevad. Områdene er samtidig økt noe i størrelse etter råd fra forskere hos HI.

- Det nordligste er basert på alternativ I som ble drøftet på møtet. Vi har justert det slik at vi får med områder med samme dybdeforhold som er innenfor det tilgrensende rekefeltet. I tillegg har vi prøvd å få med litt av den, østre, undersjøiske ryggen for å sikre at referanseområdet får en gradient med ulike dybde. Størrelsen er økt litt. I tillegg har vi søkt å få allerede etablert «fullstasjon» fra MAREANO innenfor utredningsområdet. Dette har vi gjort etter råd fra forskerne som deltok på møtet i Trondheim.
- Det midterste alternativet er basert på alternativ IV som ble drøftet på møtet. Vi har trukket det litt mer fra etablert rekefelt og økt det litt i størrelsen. Her har vi også prøvd å få til en gradient med ulike dybde som kan være gunstig ift. overvåking. Vi valgte ikke å inkludere MAREANO stasjon, ettersom denne er etablert på et helt annet substrat. HI skulle sjekke om det var mulig å fremskaffe strømmodelleringer for å undersøke feltet kan være en kandidat som referanseområde.
- Det sørligste alternativet er basert på alternativ V og VII som ble drøftet på møtet. Vi har økt størrelsen og prøvd å få overlapp med i alle fall deler av bambuskorallskogen som i fins i dette område. Vi har unngått å legge oss helt inntil allerede etablert rekefelt. Vi har fått innlemmet flere stasjoner (Både fullstasjon og videostasjoner) fra MAREANO innenfor utredningsområdet og vi har prøvd å få til en viss variasjon ift. dybde.

Figuren viser de tre nye alternativene for referanseområder for rekestrål. Områdene er merket med røde linjer.

Kartkoordinater oppgitt i desimalminutter i WGS 84/EUREF 89.

Område 1

69° 24, 673'   16° 18, 885'

69° 26, 061'   16° 25, 845'

69° 21, 788'   16° 27, 389'

69° 21, 209'   16° 24, 209'

Område 2

69° 15, 527'   16° 26, 693'

69° 14, 999'   16° 32, 596'

69° 13, 25'   16° 32, 073'

69° 12, 487'   16° 24, 375'

Område 3

69° 11, 817'   16° 18, 207'

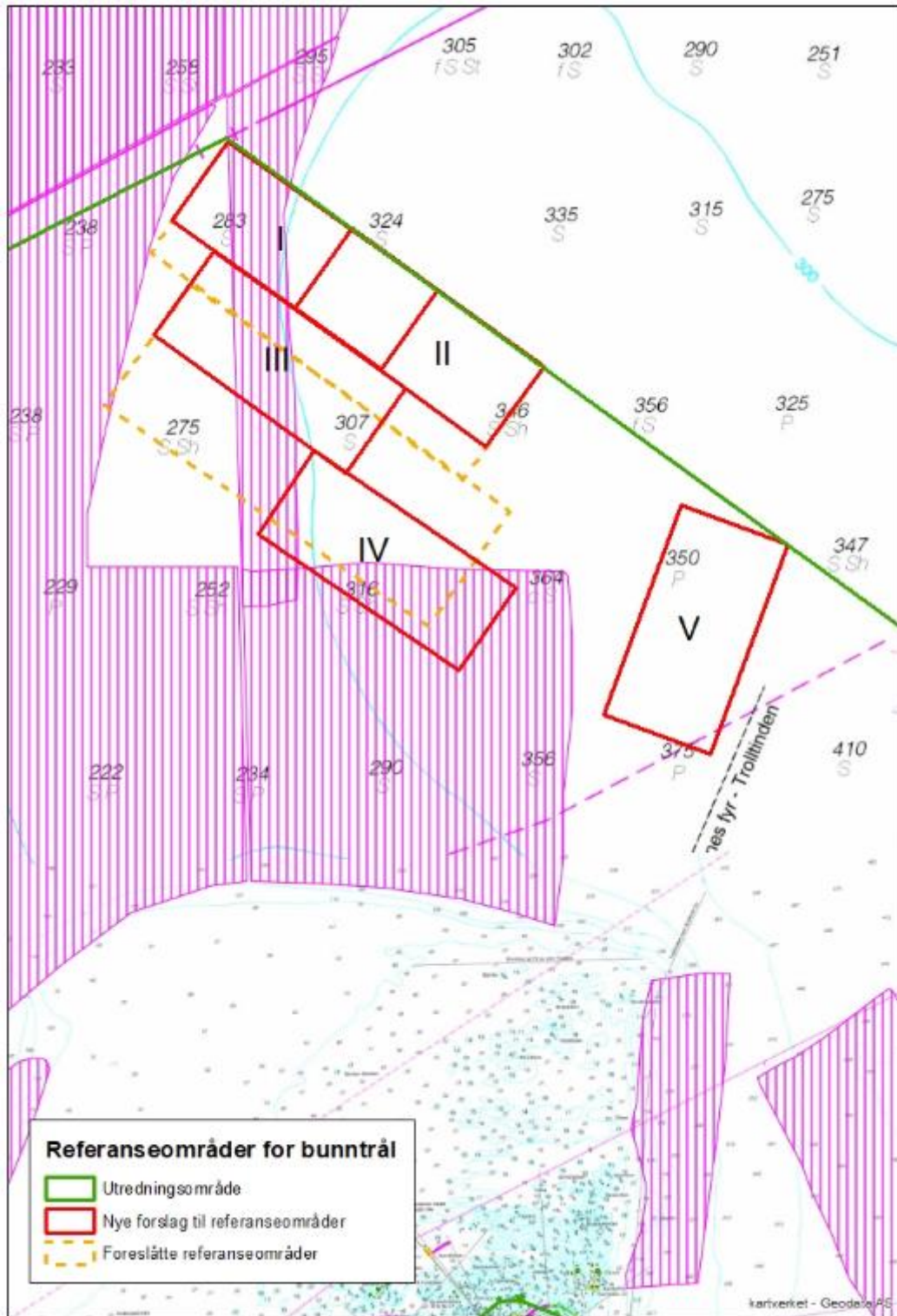
69° 11, 322'   16° 24, 104'

69° 6, 911'   16° 20, 806'

69° 7, 955'   16° 15, 012'

BUNNTRÅL:

Forslag som ble drøftet:

Drøfting:

Fiskeridirektoratet og Andøy fiskarlag er skeptiske til felt I og III, grunnet at disse kommer for nært et mye brukt snurrevadfelt. Felt II og III (hvis dette parallellforskyves med II) vil være greit. NGU viser at felt V ligger på et annen substrattypen enn de øvrige områdene, og kanskje derfor ikke er så aktuell. Felt IV kommer inn i et registrert fiskefelt, men AIC-data viser liten fiskeriaktivitet her. HI mener områdene bør være større og orienteres i sørvest-nordøstlig retning på grunn av strømmretningen.

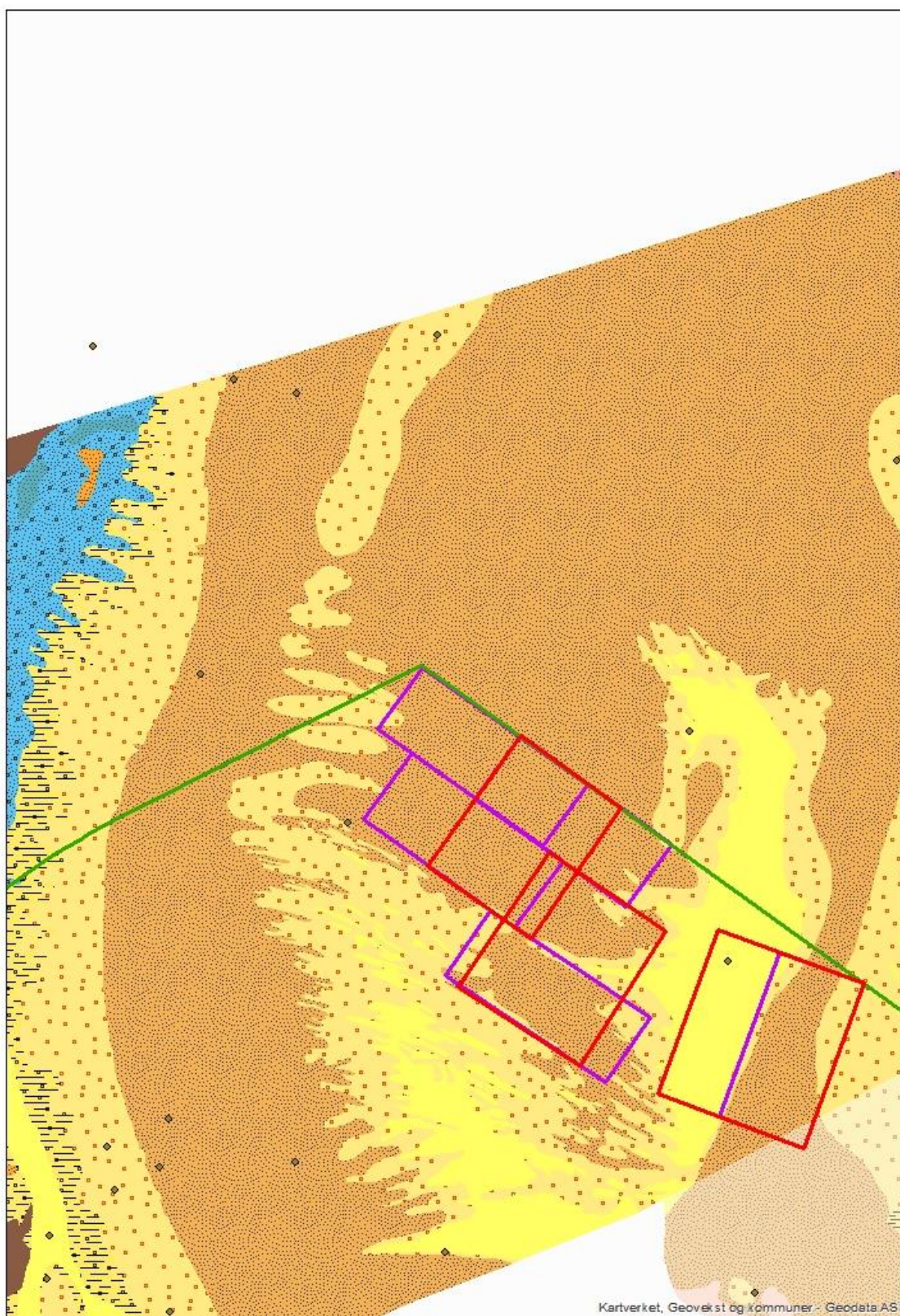
Det ble konsensus for å lage ett eller to nye kandidater for referanseområde for bunntrål i området rundt felt II og III. Felt IV og V hadde også liten konflikt med etablert fiskeriaktivitet og kunne også vurderes som referanseområder. HI skulle sjekke om det var mulig å fremskaffe strømmmodelleringer for å undersøke felt V kan være en kandidat som referanseområde. Felt V ligger så langt inn at det trolig ikke har vært utsatt for bunntrål.

Nytt forslag som er tegnet basert på drøftingen (Se røde avgrensninger):

Basert på drøftingene har fylkesmennene prøvd å avgrense tre alternativer som skal inngå i konsekvensutredning. De tre alternativene mener vi har liten konflikt med fiskeriaktivitet knyttet til bunntrål og snurrevad. Områdene er samtidig økt noe i størrelse og endret utforming etter råd fra forskere hos HI.

- Det nordligste alternativet er basert på felt I, II og III som ble drøftet på møtet. Det er trukket lengre unna etablert snurrevadfelt, fått en annen avgrensning og gjort litt større for å kunne tåle fiskeriaktivitet omkring feltet.
- Det midterste alternativet baserer seg på felt II, III og IV som ble drøftet på møtet. Det er endret slik at det får enda mindre overlapp med etablerte fiskefelt «Røra». Ellers har det fått en annen avgrensning og gjort litt større for å kunne tåle fiskeriaktivitet omkring feltet.
- Det østligste alternativet baserer seg på felt V. Det har fått en annen avgrensning og gjort litt større for å kunne tåle fiskeriaktivitet omkring feltet. Vi har avgrenset feltet slik at det inkluderer en fullstasjon fra MAREANO. Feltet har, delvis, en litt annen substrattypen enn det som de to andre feltene innehar.

Figuren viser de tre nye alternativene for referanseområder for bunntål. Områdene er merket med røde linjer.

Kartkoordinater oppgitt i desimalminutter i WGS 84/EUREF 89.

Område 1

69° 32,058'	16° 3,275'
69° 31,000'	16° 7,278'
69° 29,167'	16° 3,552'
69° 30,232'	15° 59,448'

Område 2

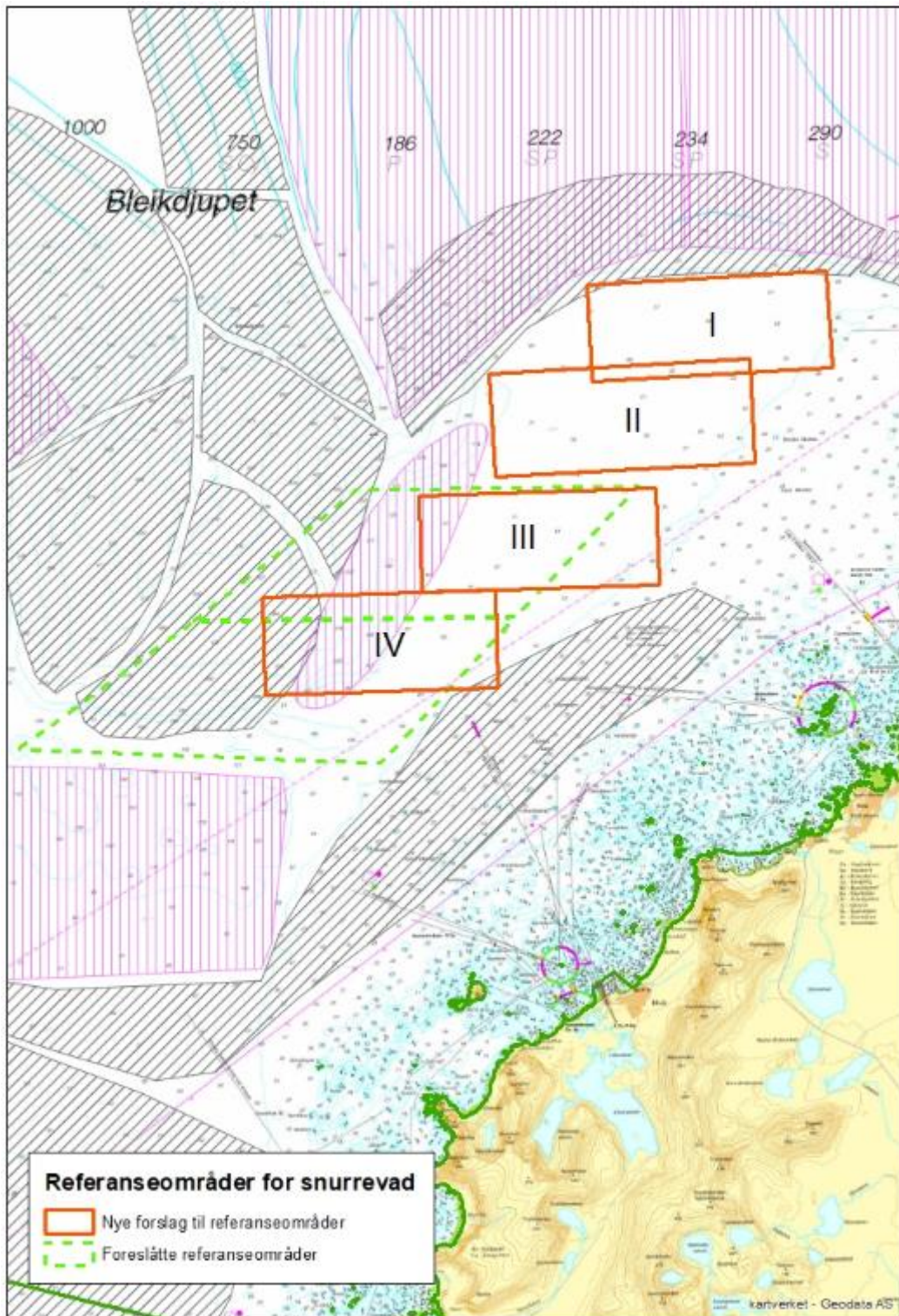
69° 30,394'	16° 4,369'
69° 29,338'	16° 9,024'
69° 27,339'	16° 5,437'
69° 28,487'	16° 0,6'

Område 3

69° 29,245'	16° 11,142'
69° 28,428'	16° 16,981'
69° 26,1'	16° 14,427'
69° 26,911'	16° 8,563'

SNURREVAD:

Forslag som ble drøftet:

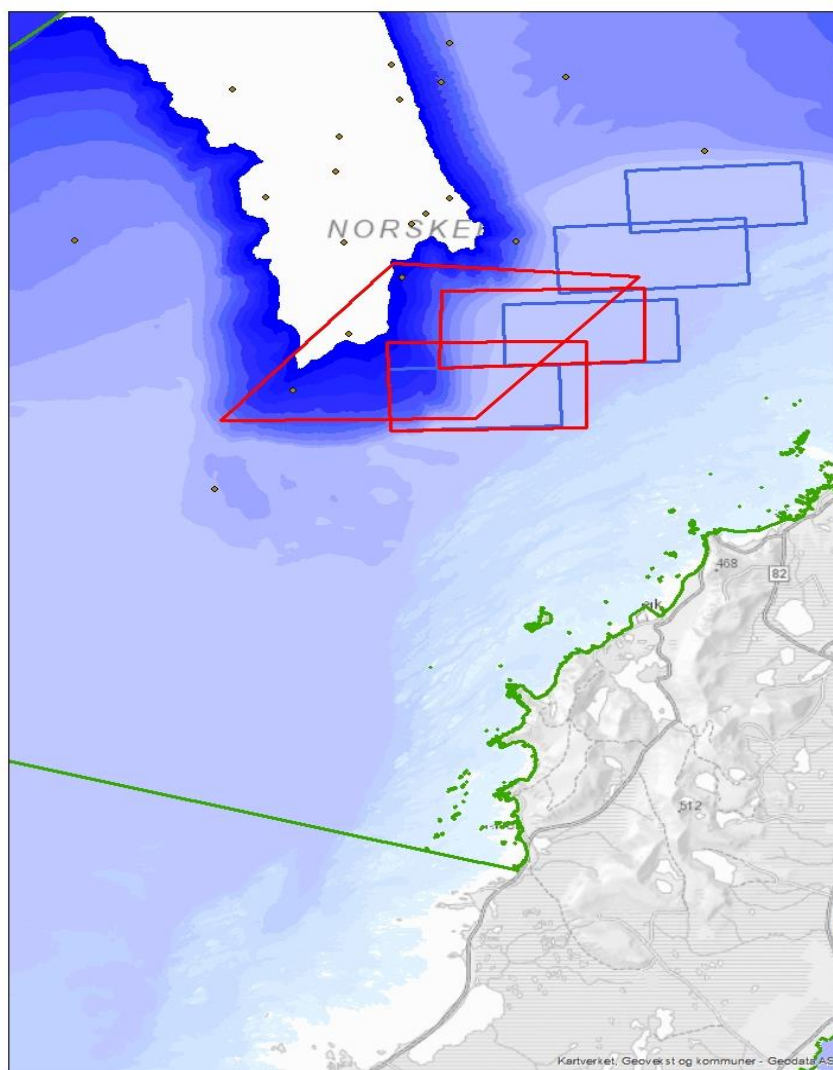
Drøfting:

Det finnes ikke bunntypekartlegging i området, bare et kart over bunnreflektiviteten. HI har ikke innvendinger til noen av områdene. Andøy fiskarlag sier område I og II kommer i berøring med et mye brukt snurrevadfelt, noe som også blir vist med Fiskeridirektoratets sporingsdata. Område III og IV er ikke brukt til snurrevad, da området brukes mye til garnfiske. Det vil heller ikke være problematisk å øke størrelsen på et referanseområde i dette området.

Nytt forslag som er tegnet basert på drøftingen (Se røde avgrensninger):

Basert på drøftingene har fylkesmennene prøvd å avgrense tre alternativer som skal inngå i konsekvensutredning. De tre alternativene mener vi har liten konflikt med fiskeriaktivitet knyttet til snurrevad. Områdene er samtidig økt noe i størrelse og endret utforming etter råd fra forskere hos Hi.

- Det store alternativet er i stor grad en videreføring av det opprinnelige alternativet som ble drøftet i 2007. Dette alternativet har vi prøvd å utforme slik at flere MAREANO stasjoner i faller inn under feltet. Området er også avgrenset slik at den favner om et stort dybdespekter som kan være gunstig ift. overvåking.
- Det to mindre alternativene er i stor grad basert på alternativ III og IV som ble drøftet på møtet. Alternativene berører i liten/eller ingen grad områder for snurrevad.

Figuren viser de tre nye alternativene for referanseområder for snurrevad. Områdene er merket med røde linjer.

Kartkoordinater oppgitt i desimalminutter i WGS 84/EUREF 89.

Område 1

69° 22, 268'   15° 48, 299'

69° 22, 285'   15° 57, 101'

69° 21, 004'   15° 57, 045'

69° 20, 91'   15° 48, 186'

Område 2

69° 21, 363'   15° 45, 903'

69° 21, 337'   15° 54, 556'

69° 19, 825'   15° 54, 508'

69° 19, 821'   15° 46, 02'

Område 3

69° 22, 769'   15° 46, 235'

69° 22, 485'   15° 56, 859'

69° 20, 025'   15° 49, 717'

69° 20, 022'   15° 38, 68'

AVSLUTNING:

Under møtet ble det reist spørsmål om restriksjonsområder rundt korallforekomster, og vist til kommunikasjon mellom fylkesmannen og havforskningsinstituttet, der havforskningsinstituttet på oppfordring fra fylkesmannen har tegnet inn forslag til restriksjonssoner rundt Steinaværrevet og forekomstene av Bambuskorall. Eli-Kristine Lund fortalte at garn- og linefiskere i området er bekymret for strenge restriksjoner på fisket spesielt rundt Steinaværrevet. Elisabeth Karlsen poengterte at man ikke bare må se på referanseområdene isolert, men at man også må se på sumvirkningene av alle påvirkningene, heriblant referanseområde for akvakultur og restriksjonsområder for korallforekomster. Berg henviste til at vi avventer med å vurdere restriksjonsområder i påvente av mer kunnskap om området. Fylkesmennene har bestilt rapport av HI med oppsummering av kjente registreringer, samt resultater fra opparbeiding av allerede innsamlet materiale. Den skal være ferdig før jul.

Når HI-rapporten foreligger vil vi drøfte denne med dere. Vi ønsker også å drøfte hvilke restriksjoner som vil være aktuelt å innarbeide i verneplanen. Vurderingen av behov for restriksjonsområder og graden av restriksjoner vil også bli et eget tema i konsekvensutredningen. Endelig stilling vil bli tatt når konsekvensutredningen foreligger.

Avslutningsvis vil fylkesmennene trekke frem at det er veldig positivt at forvaltning og brukerinteresser kan drøfte forhold knyttet til marin verneplan med forskere hos HI og NGU.

I etterkant av møtet har vi hatt litt dialog med forskerne hos HI vedr. avgrensning av arealene. Forskerne har hatt ønske om å inkludere allerede etablerte stasjoner fra MAREANO slik at de kommer inn i referanseområdene. Dette vil kunne gi en gevinst med at en da allerede har en viss tidsserie å forholde seg til for den videre overvåkingen. Vi har prøvd å etterstrebe dette ved utforming av noen av alternativene. I tillegg har vi økt størrelsen på områdene ut fra de signaler vi fikk på møtet fra HI. Det er bedre å ha de litt for store nå og la konsekvensutredningen og den videre prosessen hjelpe i oss å vurdere om de bør reduseres i størrelse eventuelt om det må gjøres noen justeringer.